

Брюксел, 22 януари 2026 г.
(OR. en)

5626/26

FREMP 21
JAI 90
AG 11
POLGEN 17
DISINFO 6
HYBRID 9
AUDIO 9
EDUC 18
JEUN 12
CULT 6
COMPET 78
SOC 32
COHOM 22
ANTIDISCRIM 5

ПРИДРУЖИТЕЛНО ПИСМО

От: Генералния секретар на Европейската комисия, подписано от
г-жа Martine DEPREZ, директор

Дата на получаване: 22 януари 2026 г.

До: Г-жа Thérèse BLANCHET, генерален секретар на Съвета на
Европейския съюз

№ док. Ком.: COM(2026) 12 final

Относно: СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ,
СЪВЕТА, ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН
КОМИТЕТ И КОМИТЕТА НА РЕГИОНИТЕ
Съюз на равенство: Стратегия за борба с расизма за периода
2026—2030 г.

Приложено се изпраща на делегациите документ COM(2026) 12 final.

Приложение: COM(2026) 12 final

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Страсбург, 20.1.2026 г.
COM(2026) 12 final

**СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА,
ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА
НА РЕГИОНИТЕ**

Съюз на равенство: Стратегия за борба с расизма за периода 2026—2030 г.

ВЪВЕДЕНИЕ

Европейският съюз (ЕС) отстоява единството, демокрацията и зачитането на правата на човека. Многообразието на хората, живеещи в ЕС, е една от най-големите му силни страни, както се признава в учредителните договори. ЕС е [Съюз на равенството](#), който се „основава на ценностите на зачитане на човешкото достойнство, на свободата, демокрацията, равенството, правовата държава, както и на зачитането на правата на човека, включително правата на лицата, които принадлежат към малцинства“¹. От тази основа на правния ред на ЕС следва, че е необходимо да е налице **среда без расизъм, в която всеки може да се развива оптимално и да допринесе за просперитета на своето общество**. Във време, когато тези ценности се поставят под въпрос, ЕС подкрепя своите граждани, техните права и свободи и в ЕС не се приема никаква форма на расизъм или дискриминация въз основа на расов или етнически произход.

През 2020 г. Комисията прие Плана за действие на ЕС за борба с расизма за периода 2020—2025 г., с което отбеляза амбициозна нова фаза в усилията на ЕС за всеобхватна борба с расизма. Планът за действие беше новаторска инициатива, която допринесе за защитата на всички хора в ЕС от расизъм и расова дискриминация. В него бяха предложени множество мерки за борба с расизма, които да бъдат приложени на равнището на ЕС, на национално, регионално и местно равнище, включително законодателни инициативи за укрепване на защитата от расова дискриминация² и по-голяма подкрепа за организациите на гражданското общество (ОГО) за борба с расизма чрез програмата [„Граждани, равенство, права и ценности“](#).

Освен това Комисията продължи да изгражда силна рамка за борба с расизма чрез укрепване на сътрудничеството с партньорите, назначаване на [първия координатор на Комисията за борбата с расизма](#) и установяване на диалог с ОГО и експерти от държавите членки. В резултат на плана за действие **14 държави членки приеха самостоятелни национални или регионални планове за действие за борба с расизма**. Както се подчертава в [Доклада за изпълнението на плана за действие на ЕС за борба с расизма](#), след приемането на плана е постигнат значителен напредък, по-специално по отношение на преодоляването на структурния расизъм, възприемането на интерсекционален подход към изготвянето на политики, който интегрира различни форми на дискриминация, и въвеждането на съображения за борба с расизма в няколко области на политиката, например в политиките в областта на образованието, заетостта и здравеопазването.

Планът за действие на ЕС за борба с расизма за периода 2020—2025 г. спомогна за поставянето на расизма в центъра на обществените дебати относно плурализма, равенството и недискриминацията и насърчи по-голямата осведоменост относно заплахата, която расизмът представлява за ценностите на Съюза, залегнали в член 2 от [Договора за Европейския съюз \(ДЕС\)](#). Въпреки това е необходимо да се направи повече, като се има предвид, че **почти две трети от европейците все още възприемат расовата дискриминация като широко разпространена в своята държава от ЕС през 2023 г.** (61 % въз основа на цвета на кожата, увеличение с 2 процентни пункта спрямо 2019 г., и 65 % въз основа на ромски произход, увеличение с 4 процентни пункта)³.

¹ Член 2 от Договора за Европейския съюз.

² За повече подробности вж. [Доклад за изпълнението на плана за действие за борба с расизма](#).

³ Проучване „Евробарометър“ относно дискриминацията в Европейския съюз (2023 г.)

Въз основа на миналите постижения и като отчете работата, която остава да бъде свършена, в [политическите си насоки за периода 2024—2029 г.](#) председателят Урсула фон дер Лайен обяви **стратегия за борба с расизма**. Тази инициатива отразява **призива на Европейския парламент за продължаване на работата по плана за действие за борба с расизма след 2025 г.** чрез разработването на цялостна стратегия на ЕС⁴. **Държавите членки приветстваха обявяването на стратегия за борба с расизма** и заявиха твърдия си ангажимент за борба с расизма и всички форми на омраза⁵.

Тази стратегия отговаря преди всичко на императивите за **отстояване на ценностите на ЕС, укрепване на Съюза на равенство** и гарантиране, че обществата в ЕС остават отворени, плуралистични и приобщаващи. Освен това **борбата с расизма е от интерес за сигурността⁶ и стратегическа инвестиция за повишаване на конкурентоспособността на ЕС**. Според неотдавнашно [проучване на ОИСР](#) по приблизителни изчисления расовата или етническата дискриминация струва на ЕС до 12,7 милиарда евро загуба на БВП годишно.

Поради това отключването на потенциала на хората, засегнати от расизъм и расова дискриминация, като работници, предприемачи и лидери е от съществено значение за растежа и стабилността. За да се постигнат напълно проспериращи икономики и сплотени общества, трябва да бъде преборено трайното предизвикателство на расизма. Пътят към истински [Съюз на равенство](#) изисква предприемането на амбициозни и постоянни действия за гарантиране на равни права и възможности за всички. Тази стратегия се ръководи от целта за **борба с расизма във всичките му форми, включително расизма срещу чернокожите, антиромските нагласи, антисемитизма, расизма срещу азиатците и омразата срещу мюсюлманите**. Тя разглежда расизма като цяло, с конкретни действия за борба с дискриминацията.

Стратегията за борба с расизма, която е в съответствие с всички стратегии на Съюза за равенство, се основава на **интерсекционален подход на политиката за справяне със сложността на неравенствата, с които се сблъскват лицата, изправени пред множество и интерсекционални форми на дискриминация⁷**. Тя е тясно съгласувана с настоящите и предстоящите стратегии на ЕС за равенство, както и с други важни инициативи на Комисията⁸.

⁴ [Резолюция на Европейския парламент от 10 ноември 2022 г.: Расова справедливост, недискриминация и борба с расизма в ЕС \(2022\)0389](#)

⁵ Вж. например [Заключения на Съвета относно борбата с расизма и антисемитизма](#), [Заклучения на Европейския съвет от 18 декември 2025 г.](#), обмен на мнения в рамките на [Съвета по правосъдие и вътрешни работи \(Правосъдие\) — Съвет и Съвета по заетост, социална политика, здравеопазване и потребителски въпроси](#).

⁶ Член 67, параграф 3 от Договора за функционирането на Европейския съюз: Съюзът допринася за осигуряването на високо равнище на сигурност чрез мерки за предотвратяване на престъпността, расизма и ксенофобията, както и за борба с тях [...].

⁷ Дискриминацията, основана на расов или етнически произход, може да има пресечни точки с дискриминация, свързана с други характеристики или идентичности, като пол, увреждане, възраст, религия или убеждения, сексуална ориентация, полово идентичност, социално-икономически произход/статус, което утежнява неравностойното положение. Омразата срещу мигрантите също често има пресечни точки с расизма и го засилва.

⁸ Включително относно [ромите, борбата с антисемитизма и подкрепата на еврейския живот, равенството между половете, равнопоставеността на ЛГБТИК+ лицата, правата на хората с увреждания, борбата с омразата срещу мюсюлманите, борбата с омразата, интеграцията и приобщаването, правата на детето](#), както и [достъпно жилищно настаняване, качествените работни места, борбата с бедността, гражданското общество](#).

Настоящата стратегия се основава на резултатите от широк процес на консултации⁹ и включва както целенасочени мерки, така и действия за интегриране на борбата с расизма във всички политики на ЕС. По-специално тя допълва работата на координаторите на Комисията в областта на борбата с расизма, борбата с антисемитизма и подкрепата на еврейския живот, борбата с омразата срещу мюсюлманите, както и работата на Комисията в областта на равенството, приобщаването и участието на ромите, защитата на основните права и борбата с престъпленията от омраза. Освен това стратегията е в съответствие и с констатациите на [Европейския граждански панел за борба с омразата в обществото](#), който отправи препоръки, насочени към борба с омразата във всичките ѝ форми и насърчаване на взаимното уважение.

⁹ [Споделете мнението си: Стратегията за борба с расизма](#). Покана за предоставяне на данни и обществена консултация. В рамките на проверката на Комисията във връзка с младежта бяха проведени консултации с младите хора и младежкото гражданско общество.

ГЛАВА I — ПРЕОДОЛЯВАНЕ НА СТРУКТУРНИЯ РАСИЗЪМ

Разбиране на структурния расизъм за ефективното му преодоляване

[Европейската комисия срещу расизма и нетърпимостта \(ЕКРН\) на Съвета на Европа](#) определя расизма като „убеждението, че основание като „раса“¹⁰, цвят на кожата, език, религия, националност или национален или етнически произход оправдава неуважението към лице или група лица, или понятието за превъзходство на лице или група лица“. Хората, засегнати от расизъм, често са изправени пред последиците от такова неуважение при търсенето на жилище или на работа, на работното място и при достъпа до образование¹¹. Това може да доведе до дискриминация въз основа на расов или етнически произход.

Изпитваният цял живот расизъм се натрупва и създава пречки. Тази трайна форма на расизъм често се нарича „структурен расизъм“. Неговото въздействие може да бъде по-вредно от изолираните случаи на расова дискриминация, тъй като той възпира достъпа до равни възможности и може да продължи да съществува през поколенията¹². Проучвания на Агенцията на ЕС за основните права (FRA) очертават пречките и тяхното въздействие върху живота на хората, засегнати от расизъм и расова дискриминация¹³. Например очакваната продължителност на живота на жените и мъжете роми или от пътуващи общности в ЕС е съответно със 7,4 и 8 години по-кратка от тази на жените и мъжете сред населението като цяло. Освен това, въпреки че повечето хора от африкански произход в ЕС работят срещу заплащане (71 %), почти половината от тях (46 %) са свръхквалифицирани за работата си. Също така за мюсюлманските домакинства в ЕС е три пъти по-вероятно да се сблъскат с тежки материални лишения (19 %), отколкото за домакинствата сред населението като цяло (6 %). Расизмът може да бъде значителен фактор, допринасящ за тези неравенства.

Държавите членки разглеждат тази проблематика в контекста на работата си на национално равнище срещу расизма. В тази връзка **Комисията предлага да се улесни изготвянето от страна на държавите членки на работно определение за структурен расизъм в рамките на експертната група** относно прилагането на национално равнище на плана за действие на ЕС за борба с расизма¹⁴.

В съответствие със [Стратегията на ЕС за борба с антисемитизма и подкрепа на еврейския живот](#) Комисията и всички държави членки са поели ангажимент за **справяне с всички форми на антисемитизъм** и осъждат в еднаква степен всяка негова форма. Комисията и всички държави членки използват определението за антисемитизъм на Международния алианс за възпоменание на Холокоста (IHRA)¹⁵.

¹⁰ Позоваването на „расов и етнически произход“ е в съответствие с правната терминология на ЕС и международната правна терминология. Комисията обаче подчертава общото разбиране, че „расите“ се основават изцяло на социални конструктори, и отхвърля идеята за биологични „раси“.

¹¹ [FRA 2023: Being Black in the European Union](#) (Да си чернокож в ЕС).

¹² [ОИСП, 2025 г.: Monitoring and Assessing the Impact of National Action Plans Against Racism](#) (Мониторинг и оценка национални планове за действие за борба с расизма).

¹³ [FRA 2025: Rights of Roma and Travellers in 13 European countries](#) (Правата на ромите и пътуващите общности в 13 европейски държави), [FRA 2023 г. Being Black in the European Union](#) (Да си чернокож в ЕС), [FRA, 2024 г.: Being Muslim in the European Union](#) (Да си мюсюлманин в ЕС)

¹⁴ Тя се състои от експерти от държавите членки и наблюдатели, а именно Агенцията на ЕС за основните права, Европейската комисия срещу расизма към Съвета на Европа, Норвегия. Тази експертна група е подгрупа в рамките на [Групата на високо равнище за борба с престъпленията от омраза и речта на омразата](#) и [Групата на високо равнище по въпросите на недискриминацията, равенството и многообразието](#).

¹⁵ Определението на IHRA за антисемитизъм може да бъде намерено на адрес <https://holocaustremembrance.com/resources/working-definition-antisemitism>.

В съответствие със [Стратегическата рамка на ЕС за равенство, приобщаване и участие на ромите](#) Комисията и всички държави членки се ангажират да прилагат ефективни политики за постигане на поставените цели за **борба с антициганизма** и за подобряване на социално-икономическото приобщаване и участие на ромите.

За преодоляване на **омразата към мюсюлманите** в ЕС Комисията ще проведе всеобхватно проучване на начина, по който тя се проявява, и ще предложи действия за справяне с нея, както и ще улесни усилията на държавите членки и експертите за разработване на работно определение за омраза към мюсюлманите с цел подобряване на общото разбиране и повишаване на осведомеността.

Памет за миналото, образование и повишаване на осведомеността

Паметта за миналото играе ключова роля в борбата със структурния расизъм, овластяването на хората, засегнати от расизма, и повишаването на осведомеността относно изключването и стереотипите. **Институциите на ЕС подкрепят провеждането на възпоменателни дни**, свързани с расизма и историята на групите, засегнати от расизъм и расова дискриминация¹⁶. Комисията ще продължи да подкрепя проекти за проучване на наследството в световната история на Европа, включително колониализма, и неговото въздействие върху обществата, например в рамките на програмата „Граждани, равенство, права и ценности“.

Робството¹⁷, геноцидът и Холокостът са част от европейската история и имат дълбоки последици за обществата днес, като е необходимо чрез образованието и историческите знания да се разберат първопричините на расизма. Въз основа на работата за справяне с расизма и антисемитизма в образованието, предприета съвместно с ЮНЕСКО¹⁸, **през 2026 г. Комисията ще стартира съвместен проект с ЮНЕСКО за укрепване на образованието за борба с расизма** в съответствие с приоритетите на [Стратегическата рамка на европейското пространство за образование](#) и [Стратегията на ЕС за младежта](#). Целта на проекта ще бъде да се насърчи образованието за борба с расизма на национално равнище чрез образователното измерение на националните планове за действие за борба с расизма и антисемитизма.

Ролята на медиите е от решаващо значение за оформянето на представата за хората, които могат да бъдат засегнати от расизма. **Комисията ще организира цикъл от семинари, посветени на борбата с расизма в медиите, включително социалните медии**, на които ще присъстват журналисти, организации на гражданското общество и представители на общности, засегнати от расизъм. Комисията също така ще стартира **комуникационна кампания в целия ЕС относно Съюза на равенство**, за да ангажира обществеността в насърчаването на приобщаването и борбата с дискриминацията.

Изграждане на знания и основано на факти създаване на политики

Академичните изследвания играят решаваща роля в борбата с расизма, като предоставят доказателствената база, необходима за ефективните политики за борба с

¹⁶ Например [Международният ден за премахване на расовата дискриминация](#), [Европейският ден, посветен на премахването на търговията с роби](#), [Международният ден в памет на жертвите на Холокоста](#), [Европейският ден в памет на ромите, жертви на Холокоста](#).

¹⁷ [Декларация от срещата на върха ЕС-CELAC през 2023 г.](#)

¹⁸ [Борба с антисемитизма чрез образование](#)

расизма. [Програмата за политиката за Европейското научноизследователско пространство](#) за периода 2025—2027 г. има за цел да направи европейската система за научни изследвания и иновации по-приобщаваща. Комисията ще **разработи насоки за прилагане на интерсекционален подход в политиката в областта на научните изследвания и иновациите**, за да се гарантира, че научните изследвания отчитат нуждите на хората, засегнати от расизъм. Освен това алиансите на европейски университети работят по разработването на стратегии и инициативи за насърчаване на многообразието и приобщаването¹⁹.

Съвместният изследователски център на Комисията ще извърши проучване относно ролята на социалните медии за формирането на нагласите на младите хора към етническото многообразие и ще стартира прогнозно проучване, за да разбере възможните бъдещи тенденции, в това число как расизмът и расовата дискриминация могат да продължат да оказват въздействие върху ЕС и за разработването на ефективни мерки за противодействие.

По линия на програми като „[Хоризонт Европа](#)“ ще продължат да се подкрепят проекти, насърчаващи социалното сближаване, равенството и приобщаването, и по-специално [действията „Мария Склодовска-Кюри“](#) по „Хоризонт Европа“, с които ще продължат да се насърчават многообразието и приобщаването в рамките на научноизследователската общност. Успоредно с това **Комисията насърчава държавите членки и висшите училища да интегрират образованието и научните изследвания за борба с расизма във висшето образование**, като насърчават приобщаващото мислене и предоставят на бъдещите специалисти умения за разпознаване и борба с расизма и дискриминацията в съответните им области.

Подобряване на събирането на данни относно равнопоставеността

От съществено значение за борбата с расизма и за ефективното интегриране на съображенията за борба с расизма в политиките на ЕС и националните, регионалните и местните политики е да се разполага с надеждни данни относно равенството. Работната група на Евростат за статистиката в областта на равенството и недискриминацията разработва насоки на равнище ЕС, чиято цел е да се подобри съпоставимостта на статистическите стандарти и методи за събиране на данни за групите, изложени на риск от дискриминация. В този контекст **държавите членки се насърчават да подобрят събирането и координацията на хармонизирани данни относно равенството** чрез своите национални статистически служби.

[Подгрупата за данни относно равенството](#) към [Групата на високо равнище на ЕС по въпросите на недискриминацията](#) подпомага държавите членки да подобрят събирането и използването на данни относно равенството²⁰. **Комисията ще продължи да работи с агенциите на ЕС, като например FRA, [Европейската фондация за подобряване на условията на живот и труд](#) и [Европейския институт за равенство между половете](#), за да предоставя техническа помощ при събирането на данни относно равенството, включително относно интерсекционалната дискриминация.**

Комисията също така ще изготви препоръка за подобряване на събирането, анализа и използването на дезагрегирани данни относно равенството в съответствие с националните правни рамки и като се вземе предвид всяка допълнителна

¹⁹ Доклад относно резултатите от инициативата „Европейски университети“ и потенциала ѝ да доведе до трансформация

²⁰ Вж. [Насоки относно събирането и използването на данни за равенството, с разбивка по расов или етнически произход](#).

административна тежест. Комисията ще продължи да разработва инструменти за проследяване и мониторинг на напредъка към постигането на Съюз на равенство и изпълнението на стратегиите за равенство, включително чрез данни за дискриминацията въз основа на расов и етнически произход. Комисията ще организира Европейска кръгла маса на високо равнище относно данните за равенството, в която ще участват ключови заинтересовани страни с цел да се насърчат допълнително събирането и използването на данни за равенството в съответствие с националните правни рамки.

FRA ще проведе четвъртото [проучване относно имигрантите и потомците на имигранти](#), за да извлече изчерпателни данни за лицата, изложени на риск от расова дискриминация, както и проучване относно положението на ромите в подкрепа на работата по стратегията и [Стратегическата рамка на ЕС за ромите](#). За да се стимулира събирането на данни, **през 2027 г. Комисията ще публикува и ново проучване на Евробарометър относно дискриминацията.**

Комисията:

- ще изпълни съвместен проект с ЮНЕСКО за укрепване на образованието за борба с расизма;
- ще извърши всеобхватно проучване на проявите на омраза срещу мюсюлманите;
- ще стартира широка комуникационна кампания във връзка със Съюза на равенство, която да ангажира хората в целия ЕС с цел насърчаване на приобщаването и борба с дискриминацията;
- ще разработи насоки за прилагане на интерсекционален подход в политиката в областта на научните изследвания и иновациите, за да се гарантира, че научните изследвания отчитат нуждите на хората, засегнати от расизъм;
- ще изготви препоръка за подобряване на събирането, анализа и използването на дезагрегирани данни относно равенството в съответствие с националните правни рамки;
- ще публикува ново проучване на Евробарометър относно дискриминацията през 2027 г.

Държавите членки се насърчават:

- да оказват подкрепа за интегрирането на образованието и научните изследвания за борба с расизма във висшето образование;
- да подобрят събирането на хармонизирани данни относно равенството чрез националните статистически служби.

ГЛАВА II — ОСИГУРЯВАНЕ НА ПРИЛАГАНЕТО НА ЗАКОНОДАТЕЛСТВОТО ЗА БОРБА С ДИСКРИМИНАЦИЯТА И ЗАСИЛВАНЕ НА ЗАЩИТАТА СРЕЩУ РАСОВА ОМРАЗА

- *Над половината от хората в ЕС са на мнение, че дискриминацията въз основа на ромски произход (65 %), цвят на кожата (61 %) и етнически произход (60 %)²¹ е широко разпространена.*

²¹ Проучване на [Евробарометър](#) от 2023 г.: [Дискриминация в Европейския съюз](#)

- *Деветдесет и шест процента от евреите заявяват, че са били изправени пред антисемитизъм през последната година, като 80 % смятат, че проявлението на антисемитизъм се влошава през последните години*²².
- *Почти половината от хората от африкански произход в ЕС се сблъскват с расизъм в ежедневието си*²³.

Расизмът може да доведе до дискриминация въз основа на расов или етнически произход. Защитата срещу расова или етническа дискриминация е залегнала в [Хартата на основните права на Европейския съюз](#) и в [законодателството на ЕС за борба с дискриминацията](#). [Директивата за расовото равенство](#) забранява „дискриминация, основана на расов признак или етнически произход“, която възниква, когато поради расов признак или етнически произход лицата са третираны по-малко благоприятно или са поставени в особено неблагоприятно положение в сравнение с други лица. [Директивите относно стандартите за органите по въпросите на равенството](#) бяха приети с цел по-добро осигуряване на прилагането на правилата за борба с дискриминацията.

По отношение на престъпленията ключов законодателен акт е [Рамковото решение относно борбата с определени форми и прояви на расизъм и ксенофобия](#) посредством наказателното право. Някои сериозни прояви на расизъм и ксенофобия²⁴ трябва да съставляват престъпление във всички държави от ЕС и да бъдат наказуеми с ефективни, пропорционални и възпиращи санкции.

Всеки в ЕС следва да може да се ползва пълноценно и еднакво от правата си. Въпреки това има случаи на расова дискриминация и расистки тормоз и насилие, като за тях често не се подава сигнал²⁵. За да се предотврати това, **следва да се засили осигуряването на прилагането на съответните закони на ЕС и национални правни рамки**. Трябва да се гарантира също така защита срещу расистка омраза, включително онлайн, чрез координирани действия от страна на съдебната власт, полицията и прокурорите.

По-добро осигуряване на прилагането на законодателството на ЕС за борба с дискриминацията

Основен приоритет на Комисията е да гарантира, че солидната правна рамка на ЕС за борба с дискриминацията се прилага ефективно, така че да се постигне равенство във всички държави членки.

Данните сочат, че ефективните санкции срещу дискриминацията²⁶ са ключови механизми за преодоляване на пречките пред заетостта, социалната закрила, образованието и предоставянето на стоки и услуги, включително жилищно настаняване. В този смисъл **докладът на Комисията от 2026 г. относно Директивата за расовото равенство ще анализира прилагането в държавите членки и ще**

²² FRA, 2024 г.: [Jewish People's Experiences and Perceptions of Antisemitism](#) (Опитът на евреите и възприятия за антисемитизма).

²³ FRA 2023: [Being Black in the European Union](#) (Да си чернокож в ЕС).

²⁴ Например: публично подбуждане към насилие или омраза, насочено срещу група лица или член на такава група, определена въз основа на раса, цвят на кожата, произход, религия или убеждения, или национална или етническа принадлежност.

²⁵ Доклади на FRA: [Addressing Racism in Policing](#) (Борба с расизма в полицейската дейност); [Being Muslim in the EU](#) (Да си мюсюлманин в ЕС); [Jewish People's Experiences and Perceptions of Antisemitism](#) (Опитът на евреите и възприятия за антисемитизма).

²⁶ Проучване относно санкциите за дискриминация въз основа на расова принадлежност, етнически произход или религиозни убеждения

послужи като основа за обмисляне на начините за **укрепване на техните национални режими за налагане на санкции**.

Тъй като изкуственият интелект (ИИ) играе все по-важна роля във вземането на решения и насоката на политиката, от решаващо значение е да се използва неговият потенциал, както и да се смекчат рисковете от затвърждаване на расовите предубеждения. В доклада на Комисията относно прилагането на Директивата за расовото равенство ще бъде **анализирано прилагането на законите за борба с дискриминацията спрямо случаите на алгоритмична дискриминация**.

Акът за изкуствения интелект забранява някои особено вредни практики в областта на ИИ, които са несъвместими с ценностите на ЕС (напр. манипулативни системи с ИИ, които подбуждат омраза или насилие срещу защитени групи, или системи с ИИ, които извеждат расов произход от биометрични данни). Комисията ще предостави насоки и други помощни инструменти за ефективно прилагане на Акта за изкуствения интелект по отношение на забраните и изискванията за високорисковите системи с ИИ. Комисията ще продължи да улеснява обмена относно въздействието на ИИ върху хората, изложени на риск от расова дискриминация, и да подкрепя държавите членки при осигуряване на прилагането и изпълнението на правото на ЕС, за да се предотврати вземането на потенциално дискриминационни решения, улеснени от ИИ, и за правна защита спрямо такива решения.

С директивите относно стандартите за органите по въпросите на равенството се установяват ясни и обвързващи стандарти, за да се гарантират независимостта и ефективността на тези органи. Комисията ще приеме актове за изпълнение, с които се определят показатели за функционирането на органите по въпросите на равенството, и ще наблюдава ефективното транспониране на двете директиви в националното законодателство до юни 2026 г.

В Директивата относно борбата с насилието над жени и домашното насилие се признава, че жертвите на интерсекционална дискриминация, включително жените с малцинствен расов или етнически произход, могат да бъдат изложени на по-висок риск от насилие, основано на пола. Като подкрепя държавите членки в процеса на транспониране, **Комисията ще обърне внимание на предизвикателствата, с които се сблъскват жертвите, които са изправени пред интерсекционална дискриминация поради своя расов или етнически произход**.

Защита на хората от престъпления от омраза и реч на омразата

Защитата на хората от престъпления от омраза и реч на омразата е в основата на програмата на ЕС за борба с расизма. Комисията започна производства за установяване на нарушение, за да гарантира пълното и правилно транспониране на Рамковото решение относно борбата с расизма и ксенофобията²⁷. Комисията ще продължи да наблюдава транспонирането и да подкрепя обмена на добри практики в рамките на Групата на високо равнище за борба с престъпленията от омраза и речта на омразата. Комисията насърчава държавите членки да подобрят събирането на данни относно престъпленията от омраза и да разширят обучението за съдебните органи и полицията относно престъпленията от омраза, включително относно расовите предубеждения.

²⁷ [Производства за установяване на нарушение в ЕС](#)

За да се укрепи наказателноправната рамка на ЕС срещу престъпленията от омраза, Комисията предложи [решение на Съвета за добавяне на речта на омразата и престъпленията от омраза в списъка на „престъпленията, установени на равнището на ЕС](#). Това решение ще даде възможност на Комисията, на втори етап, да укрепи правната рамка за справяне с речта на омразата и престъпленията от омраза. Като се има предвид липсата на напредък, **Комисията разглежда възможността за законодателна инициатива въз основа на съществуващите видове престъпления, попадащи в обхвата на [член 83, параграф 1 от ДФЕС](#), с цел хармонизиране на определението за онлайн престъпления от омраза**. Това би отговорило на препоръките на [Гражданския панел за борба с омразата в обществото](#).

Комисията също така помага за подобряване на реакцията при случаи на престъпления от омраза и реч на омразата, като подкрепя органите в държавите членки, отговарящи за защитата на обществените пространства, включително местата за богослужение, в съответствие със [Стратегията на ЕС за вътрешната сигурност \(ProtectEU\)](#).

Жертвите на расистки престъпления от омраза изпитват недостатъчно доверие, което изисква мерки за подкрепа и овластяване, за да се преодолее недостатъчното подаване на сигнали и да се гарантира правна защита. Европейският парламент и Съветът постигнаха **политическо споразумение по предложението за преразглеждане на Директивата за правата на жертвите**²⁸. Предложението ще укрепи допълнително правата на жертвите, включително на тези, които са обект на расово мотивирани престъпления от омраза, като предвиди по-лесно съобщаване за престъпленията, по-добра оценка на нуждите на жертвите и подобрена психологическа подкрепа и физическа защита. Освен това Комисията ще приеме преразгледана [стратегия на ЕС за правата на жертвите](#).

Рискът от омраза онлайн също толкова често е реалност за расовите или етническите малцинства. [Законодателният акт за цифровите услуги](#) изисква при цифровите услуги да се води борба с незаконното съдържание и да се отстояват основните права чрез стабилни механизми за уведомяване и предприемане на действия и задължения за задълбочена оценка и намаляване на риска. Комисията ще продължи да наблюдава и да осигурява прилагането на Акта за цифровите услуги, като заедно със Съвета за цифровите услуги и съответните заинтересовани страни редовно ще **наблюдава и подкрепя прилагането на доброволния [Кодекс на поведение във връзка с незаконните изказвания онлайн, пораждащи омраза](#)**.

Като част от [Плана за действие в областта на цифровото образование](#) актуализираните [насоки за учителите и преподавателите за борба с дезинформацията и насърчаване на цифровата грамотност](#) ще предоставят **практически насоки за това как най-добре да се насърчат толерантността и приобщаването в онлайн пространството**. Освен това Комисията ще продължи да насърчава устойчивостта на обществото чрез действия за подкрепа на медийната грамотност и чрез работа със страните по [Кодекса за поведение във връзка с дезинформацията](#), за да се подобри неговото прилагане и да се намали лавинообразното разпространение на дезинформация, включително свързана с расизма и омразата онлайн.

²⁸ [Права на жертвите в ЕС — Европейска комисия](#), [Европейската комисия приветства споразумението за по-строги правила на ЕС, гарантиращи правата на жертвите](#).

Успоредно с това Комисията се бори с речта на омразата в спорта, като работи в тясно сътрудничество със Съвета на Европа и подпомага държавите членки чрез текущия отворен метод на координация в борбата с речта на омразата в спорта в рамките на [Работния план на ЕС за спорта](#).

Борба с расовите предубеждения в публичната администрация

Ефективната публична администрация е в основата на доброто управление, общественото доверие и социалното сближаване. Борбата с расовите предубеждения в публичните администрации и правосъдните системи е от съществено значение за справяне с расизма. Сътрудничеството между публичните органи и общностите подкрепя изграждането на доверие и чувството за обща отговорност²⁹. **Комисията насърчава държавите членки да осигурят всеобхватни програми за обучение, за да помогнат на държавните служители да разпознават и да се справят с расовите предубеждения**, като същевременно насърчават по-голяма културна осведоменост и чувствителност. Тя ще продължи да предоставя подкрепа за тази цел на националните органи, включително в рамките на програмата „Граждани, равенство, права и ценности“.

Отговорното осигуряване на прилагането, което гарантира еднаква защита и справедливо третиране на всички, е основен стълб на демокрацията и върховенството на закона. Въпреки това констатациите в доклада на FRA [„Борба с расизма в полицейската дейност“](#) показват, че расизмът в полицейската дейност включва дискриминационни практики за профилиране, неподходяща расистка комуникация и прекомерна употреба на сила³⁰. Заинтересованите страни, с които бяха проведени консултации във връзка с настоящата стратегия, подчертаха необходимостта от всеобхватни програми за обучение на правоприлагащите органи и по-голяма прозрачност и отчетност в рамките на правоприлагащите агенции³¹. За да предостави допълнителни насоки на държавите членки, **Комисията ще състави сборник с добри практики за предотвратяване на дискриминационните практики за профилиране**.

²⁹ Вж. например: [European Centre of Crime Prevention: Community-Oriented Policing in the European Union](#) (Европейски център за превенция на престъпността: Ориентирана към общността полицейска дейност в Европейския съюз).

³⁰ [FRA – Addressing racism in policing](#) (Борба с расизма в полицейската дейност)

³¹ [Обществена консултация](#): Стратегия за борба с расизма

Комисията:

- ще подкрепя прилагането на Директивата за расовото равенство, включително като публикува доклад с акцент върху осигуряването на нейното прилагане и изпълнение в случаите на алгоритмична дискриминация;
- ще подкрепя прилагането на Акта за изкуствения интелект с цел да се преодолеят рисковете от расови предубеждения и дискриминация;
- ще обмисли законодателна инициатива за хармонизиране на определенията за онлайн престъпления от омраза;
- ще подкрепя транспонирането и прилагането на преразгледаната Директива за правата на жертвите, с която се укрепват правата на жертвите, включително тези, които са обект на расово мотивирани престъпления от омраза;
- ще състави сборник с добри практики за предотвратяване на дискриминационните практики за профилиране.

Държавите членки се насърчават:

- да осигуряват по-добре прилагането на законодателството на ЕС относно престъпленията от омраза и недискриминацията, включително чрез укрепване на режимите на санкции;
- да увеличат усилията за борба с престъпленията от омраза онлайн, включително мотивираните от расизъм;
- да въведат всеобхватни програми за обучение, за да се помогне на държавните служители да разпознават и да се справят с расовите предубеждения;
- да гарантират справедливи и основани на доказателства полицейски практики, подкрепени от мерки за отчетност.

ГЛАВА III — УКРЕПВАНЕ НА СОЦИАЛНОТО РАВЕНСТВО И СБЛИЖАВАНЕ

- *Над три десети от европейците посочват цвета на кожата (39 %) или етническия произход (34 %) на кандидата като основен фактор, който поставя кандидатите за работа в неравностойно положение³².*
- *Половината от децата от ромски произход или пътуваща общност (46 %) получават образование в училище, в което всички или повечето ученици са роми или от пътуващи общности³³.*
- *Четиридесет процента от мюсюлманите в ЕС живеят в пренаселени жилища, което е над два пъти повече от дела за населението на ЕС като цяло (17 %)³⁴.*

Хората, засегнати от расизъм, могат да се сблъскат с дискриминация в основни области на живота, включително образованието, заетостта, жилищното настаняване, здравеопазването и социалната закрила. Това кумулативно въздействие на расизма оказва отрицателно въздействие върху достъпа до равни възможности през целия

³² Проучване на [Евробарометър](#) от 2023 г.: [Дискриминация в Европейския съюз](#)

³³ FRA, [Rights of Roma and Travellers in 13 European countries](#) (Правата на ромите и пътуващите общности в 13 европейски държави).

³⁴ [FRA — Being Muslim in the EU](#) (Да си мюсюлманин в ЕС).

живот на дадено лице³⁵. Това противоречи на ценностите на ЕС, залегнали в Договорите и [Европейския стълб на социалните права](#), който насърчава приобщаващо общество и конкурентоспособна социална пазарна икономика, осигуряваща работни места, справедливи условия на труд и социална закрила за всички.

Приобщаващото образование и култура като катализатор за социалното равенство и конкурентоспособността

[Съюзът на уменията](#) има за цел да подкрепя системите за образование и обучение, за да се осигурят равни възможности за всички хора, независимо от техния произход. Инвестициите в добре образовано население и работна сила са инвестиция в конкурентоспособността, икономическия и приобщаващия растеж, социалното и териториалното сближаване на ЕС.

Образованието играе ключова роля за насърчаване на социалната мобилност и може да бъде мощен фактор за изравняване на възможностите. Изграждането на основите започва с придобиването на основни умения — грамотност, математика, науки, цифрови умения и гражданско образование. Въвеждането на гражданско образование от ранна възраст е от ключово значение за формирането на отворени нагласи у младите учащи се, които да оценяват многообразието и да развиват взаимно уважение в съответствие с основните европейски ценности. Изкуството, културата и спортът също са важни за мобилизиране на обществото срещу расизма и за насърчаване на уважението, приобщаването и равенството.

Учениците, които принадлежат към расови или етнически малцинства, могат да се сблъскат със сегрегация и пречки при достъпа до качествено образование, което оказва отрицателно въздействие върху успеха им в образованието и прехода им към пазара на труда³⁶. Ето защо справедливостта и приобщаването са в основата на [Стратегическата рамка на европейското пространство за образование](#), за да се насърчи приобщаваща образователна среда, която е облагодетелствана от многообразието, за да се използват талантите на Европа и да се укрепят пазарите на труда. **Европейската програма за учители и обучители** ще бъде насочена към обучението и професионалното развитие на учителите в областта на многообразието и приобщаването, както и към насърчаването на многообразието в самата учителска професия.

Комисията ще продължи да подкрепя реформите на държавите членки в областта на приобщаващото образование и да насърчава справедливостта и приобщаването. Тези усилия се поддържат чрез програми като [„Еразъм+“](#), [Европейския социален фонд плюс \(ЕСФ+\)](#) и [„Хоризонт Европа“](#), с помощта на които се насърчава равният достъп до качествено и приобщаващо образование, **финансират се обучението на учители, училищното сътрудничество, проекти за мобилност с учебна цел и научните изследвания, насочени към приобщаващо образование.**

Борба с расизма чрез приобщаващи политики в областта на заетостта, жилищното настаняване и здравеопазването

³⁵ ОИСР, 2025 г.: [Monitoring and Assessing the Impact of National Action Plans Against Racism](#) (Мониторинг и оценка национални планове за действие за борба с расизма).

³⁶ [New issue paper: Tackling prejudice and discrimination in and through education and training | European Education Area](#) (Нов тематичен документ: Справяне с различни форми на дискриминация във и чрез образованието и обучението. Европейско пространство за образование)

В областта на заетостта расизмът и расовата дискриминация възпрепятстват постигането на равенство. Кандидатите, чиито имена се възприемат като чуждозвучащи, често се сблъскват с пречки при достъпа до пазара на труда³⁷, което води до по-ниски равнища на икономическа сигурност. [Планът за действие относно интеграцията и приобщаването](#) има за цел да подкрепи устойчивата интеграция на пазара на труда на мигрантите и гражданите на ЕС с мигрантски произход, като насърчава държавите членки да повишават осведомеността относно дискриминацията при наемането на работа и на работното място и да засилят мерките за борба с дискриминацията. Повишената интеграция на пазара на труда също така е важен лост на политиката за справяне с недостига на работна ръка и посрещане на нуждите от умения, за да се повиши конкурентоспособността на ЕС.

Комисията се ангажира да насърчава многообразието в областта на заетостта и да поощрява по-приобщаващи работни места, като **ще продължи да работи в тясно сътрудничество с Платформата на ЕС за хартите на многообразието** с цел да се споделят добри практики относно инициативите за многообразие и приобщаване, включително относно етническото многообразие. **Платформата също така ще улеснява диалога и ще предоставя насоки, например относно приобщаващите практики за наемане на работа.**

Достъпът до достойни жилища на достъпни цени е от ключово значение за личното и семейното благосъстояние и социалното сближаване. Хората, принадлежащи към расови или етнически малцинства, често се сблъскват с дискриминация и пречки на жилищния пазар, включително неравни условия за наемателите или купувачите или пречки пред достъпа до заеми. Те са непропорционално засегнати от пренаселеност, лоши условия на живот, бездомничество и сегрегация³⁸. Тези предизвикателства могат да бъдат по-силно изразени в селските и отдалечените райони, с ограничени възможности за жилищно настаняване³⁹ и ограничени обществени услуги.

За да разбере по-добре как дискриминацията създава пречки пред достъпа до жилища на достъпни цени, **Комисията ще публикува проучване относно дискриминацията в областта на жилищното настаняване**, включително анализ на съществуващите национални и местни практики. Като предвиден резултат от Европейския план за жилища на достъпни цени и в контекста на предстоящата стратегия за борба с бедността Комисията ще представи предложение за **препоръка на Съвета относно борбата с изключването от жилищно настаняване** с цел да се подпомогнат уязвимите лица, които са изправени пред незадоволителни жилищни условия, и да се предотврати и преодолее бездомничеството.

[Програмата на ЕС за градовете](#) (Urban Agenda for the EU)— междуправителствена инициатива, обединяваща участници от всички равнища на управление, и [Програмата на ЕС за градовете](#) (EU Agenda for Cities) имат за цел да насърчават приобщаващи квартали с многообразно население и да намаляват социалните и териториалните различия. Освен това финансирането от [Европейския фонд за регионално развитие](#) и

³⁷ [Susanne Veit, et.al. In your face: a comparative field experiment on racial discrimination in Europe, Socio-Economic Review](#) (Сравнителен практически експеримент относно расовата дискриминация в Европа. Социално-икономически преглед)

³⁸ [ОИСП, 2025 г.: Monitoring and Assessing the Impact of National Action Plans Against Racism](#) (Мониторинг и оценка национални планове за действие за борба с расизма).

³⁹ [Highlights Report | Good Practice Webinar: 'Rural Housing'](#) (Доклад от уебинар за добри практики „Жилищното настаняване в селските райони“), [Rural Pact Community Platform](#) (Платформа на общността на Пакта за селските райони)

ЕСФ+ може да играе централна роля за подобряване на достъпа до качествено жилищно настаняване и основни услуги за групите, изложени на риск от дискриминация, и за разработване на мерки за десегрегация⁴⁰.

Различията в здравеопазването са друго ключово предизвикателство в борбата с расизма. Хората, засегнати от расизъм, често съобщават за по-лоши здравни резултати и липса на достъп до качествени грижи. Особено внимание следва да се обърне на измерението, свързано с пола, тъй като жените мигранти имат по-лоши резултати по отношение на диабета, психичното здраве, сексуалното и репродуктивното здраве и съобщават, че са изправени пред по-голяма дискриминация от страна на здравните специалисти в сравнение с мъжете мигранти⁴¹.

Комисията насърчава държавите членки да се борят с расовата дискриминация в здравеопазването⁴² и да разработят справедливи здравни политики, като работят заедно с общностите за съвместно разработване на здравни услуги. През 2024 г. беше представен [пакет за подкрепа от ЕС за справяне със стигматизирането](#), а в рамките на [програмата EU4Health](#) Комисията ще продължи да подкрепя държавите членки при прилагането на здравни политики, насочени към преодоляване на расовите предубеждения, включително чрез подобряване на събирането на данни относно равенството, в съответствие с националните правни рамки.

Включване на борбата с расизма в социалната закрила и възнаграждаване на действията на местно равнище

Системите за социална закрила трябва да предоставят ефективна подкрепа на всички лица. Това е също толкова важно в области, в които хората с малцинствен расов или етнически произход могат да се сблъскат с допълнителни пречки пред достъпа до социални услуги и възможности поради отдалеченост, липсата на инфраструктура или по-малко доставчици на услуги⁴³.

За да насърчи **приобщаващ подход към социалната закрила**, Комисията насърчава държавите членки да **вземат предвид положението на расовите или етническите малцинства** при разработването и прилагането на политики за справяне със социалното изключване. Освен това първата [Стратегия на ЕС за борба с бедността](#) ще има за цел да се преодолеят първопричините за бедността и изключването и да се укрепят услугите за подкрепа, независимо от географското местоположение.

Освен това Комисията насърчава държавите членки да изпълнят [препоръката на Съвета относно Европейската гаранция за децата](#), като вземат предвид, когато е целесъобразно, специфичните неблагоприятни условия, с които се сблъскват децата с мигрантски произход или малцинствен етнически произход, и да изпълнят [препоръката на Съвета относно адекватен минимален доход](#).

Комисията ще продължи да насърчава инициативи за многообразие и приобщаване, като например наградата „[Европейски столици на приобщаването и многообразието](#)“.

⁴⁰ Toolkit "Social housing and beyond" (Набор от инструменти „Социални жилища и други възможности“).

⁴¹ Gender equality and health in the EU („Равенство между половете и здравеопазване в ЕС“). <https://www.saage-network.eu/sites/default/files/media/publication/DS0320880ENN-en.pdf>

⁴² WHO: [Tackling structural racism and ethnicity based discrimination in health](#) (СЗО, Борба със структурния расизъм и основаната на етническа принадлежност дискриминация в здравеопазването).

⁴³ [Съобщение на Европейската комисия „Дългосрочна визия за селските райони на ЕС“](#)

която дава видимост на добрите практики на местните органи за разнообразна и приобщаваща среда. За да насърчи допълнително градовете в ЕС да се борят с расизма, **Комисията ще определи категория, която отличава политиките за борба с расизма.** Това ще допълни [Европейския месец на многообразието](#), който се отбелязва всеки май, за да се повиши осведомеността за ползите от приобщаваща среда и работни места, като се насърчават всички видове организации да предприемат конкретни действия за насърчаване на многообразието.

Комисията:

- ще представи европейска програма за учители и обучители, ще подкрепя проекти за училищно сътрудничество и мобилност с учебна цел, както и научни изследвания, насочени към приобщаващо образование;
- ще подкрепя мерките на държавите членки за приобщаваща заетост, образование, култура и спорт;
- ще проведе проучване относно жилищното настаняване на групите, изложени на риск от дискриминация, и ще представи препоръка на Съвета относно борбата с изключването от жилищно настаняване;
- ще подкрепя държавите членки при прилагането на здравни политики, които премахват расовите предубеждения, включително чрез подобро събиране на данни за равенството в здравеопазването, в съответствие с националните правни рамки.

Държавите членки се насърчават:

- да предложат инициативи на политиката, които подобряват достъпа до образование и обучение и възможностите за заетост за маргинализираните лица;
- да разглеждат расизма като общ определящ фактор за цялостното здравословно състояние на дадено лице и да оформят здравните политики, отчитайки този фактор;
- да вземат предвид положението на расовите или етническите малцинства при разработването и прилагането на политики за справяне със социалното изключване.

ГЛАВА IV — НАСЪРЧАВАНЕ НА КЛЮЧОВИ ПАРТНЬОРСТВА

Постигането на истински приобщаващ и справедлив ЕС изисква подход, обхващащ цялото общество, както и активна ангажираност и сътрудничество на всички заинтересовани страни: държавите членки, институциите и агенциите на ЕС, ОГО, международните партньори, регионалните и местните органи, частния сектор и общностите, засегнати от расизъм. Комисията ще консолидира сътрудничеството си със заинтересованите страни и ще гарантира, че в процеса на изготвяне на политиките са включени различни мнения.

Координиране на борбата срещу расизма на равнището на ЕС

[Координаторът на Европейската комисия за борбата с расизма](#) ще продължи да играе централна роля в работата за борба с всички форми на расизъм, като улеснява структурирания диалог с общностите, засегнати от расизъм, като по този начин се повишава демократичната легитимност и се защитават основните права. Координаторът ще работи в тясно сътрудничество с координатора на борбата с

омразата срещу мюсюлманите, координатора по борбата с антисемитизма и подкрепата на еврейския живот, координатора за правата на жертвите, както и координатора на ЕС по въпросите на младежта.

За ефективното преодоляване на расизма е необходимо пълноценното участие на ОГО, които представляват най-засегнатите групи. **Комисията ще поднови [Форума на гражданското общество за борба с расизма](#)** чрез покана за изразяване на интерес и **ще разработи годишна работна програма, която да направлява дейностите на Форума.** Това ще бъде възможност за разнообразяване на членския състав на форума, като се включат нови гледни точки и експертен опит от национални и местни организации.

Освен текущия диалог с ОГО в областта на политиките относно борбата с расизма Комисията признава решаващата роля на ОГО и необходимостта от укрепване на гражданското пространство, както се подчертава в [Стратежията на ЕС за гражданското общество, в контекст, в който ОГО, посветени на борбата с расизма, все по-често са изправени пред кампании за дезинформация и редовен натиск](#). Както беше обявено в посочената стратегия, **Комисията ще създаде по-широка платформа на гражданското общество, която ще осигури редовна и структурирана рамка за диалог относно защитата и насърчаването на ценностите на ЕС.** Това ще повиши устойчивостта на ОГО, включително на организациите, посветени на борбата с расизма.

За да се гарантира, че всички политики на ЕС допринасят за борбата с расизма, Комисията също така ще продължи да разглежда расизма като част от работата си по интегрирането на принципа на равенство. Тези усилия се ръководят от комисаря по въпросите на равенството и се подкрепят от звена за контакт по въпросите на равенството в кабинетите и **Работна група по въпросите на равенството**, която обединява координаторите по въпросите на равенството от всички генерални дирекции.

Насърчаване на борбата с расизма на световно равнище

Политиките на ЕС за борба с расизма са дълбоко залегнали в международната рамка за правата на човека. ЕС ще продължи да се застъпва за всеобщото ратифициране на [Международната конвенция за премахване на всички форми на расова дискриминация](#), по която всички държави — членки на ЕС, са страни, и ще подкрепя [Декларацията и Програмата за действие от Дърбан](#) — глобалната рамка на ООН за борба с расизма. Тези ангажименти се подпомагат от [Европейския съд по правата на човека \(ЕСПЧ\)](#) и [Европейската комисия срещу расизма и нетърпимостта \(ЕКРН\)](#) към Съвета на Европа, която предоставя важни политически препоръки и специфични за всяка държава доклади. ЕС продължава да играе водеща роля в световен мащаб, като подкрепя международни инициативи⁴⁴, използвайки всички инструменти, с които разполага в рамките на общата външна политика и политика на сигурност.

Предвижда се създаването на международна кръгла маса за задълбочаване на сътрудничеството със съответните органи на ООН, Съвета на Европа и други многостранни органи. Този форум следва да включва редовни дискусии относно изпълнението на препоръките на Международната конвенция за премахване на всички

⁴⁴ Като например [Международното десетилетие на ООН за хората от африкански произход](#), [Глобалния алианс на ЮНЕСКО срещу расизма и дискриминацията](#)

форми на расова дискриминация и ЕКРН, както и по-тясно сътрудничество със [специалния докладчик на ООН за съвременните форми на расизъм](#).

ЕС ще продължи да използва своите дипломатически инструменти и инструменти в областта на правата на човека на двустранно и многостранно равнище, за да популяризира политиките си за борба с расизма и дискриминацията, включително със стратегическите партньори в рамките на диалози по правата на човека, срещи на министерско равнище и срещи на върха. Чрез [Пакта за Средиземноморието](#) ЕС ще засили сътрудничеството с държавите партньори в областта на образованието, културата и спорта, като насърчава взаимното разбирателство и приобщаването. На двустранно равнище ЕС ще продължи да прилага своите [Насоки по отношение на недискриминацията във външната дейност](#) и други насоки относно правата на човека.

Освен това ще се работи в тясно сътрудничество с представителствата на Комисията в държавите членки и делегациите на ЕС в трети държави, за да се постигне напредък в борбата с расизма в световен мащаб.

ЕС, съгласно [Плана за действие на ЕС относно правата на човека и демокрацията](#), продължава да е ангажиран с подкрепата за защитниците на правата на човека и организациите на гражданското общество в световен мащаб, и по-специално защитниците на правата на коренното население, малцинствата и маргинализираните групи, изправени пред расова или етническа дискриминация. Освен това ЕС ще продължи да участва в анализа и противодействието на дейностите по чуждестранно манипулиране на информация и вмешателство, чрез които се разпространяват расистки послания и послания на омраза.

В своите мисии за наблюдение на избори ЕС ще продължи да наблюдава до каква степен расовите или етническите малцинства, като например националните малцинства и коренното население, се ползват с правото и възможността да участват в обществените дела и изборите на равни начала⁴⁵.

Що се отнася до страните кандидатки и потенциални кандидатки за присъединяване към ЕС, ЕС ще продължи да насърчава постепенното им привеждане в съответствие със законодателството на ЕС за предотвратяване и борба с расизма и расовата дискриминация. Годишният пакет на Комисията относно разширяването ще продължи да наблюдава положението с правата на човека и прилагането на недискриминацията и мерките за борба с расизма, ксенофобията, престъпленията от омраза и речта на омразата.

Координаторът за борба с омразата срещу мюсюлманите ще организира координационна група, обединяваща държавите членки, институциите на ЕС, международни организации, държави партньори и организации на гражданското общество⁴⁶, за да се обсъдят най-добрите начини за справяне с омразата срещу мюсюлманите.

Борба с расизма на национално равнище

Усилията за справяне с расизма трябва да се полагат преди всичко на национално, регионално и местно равнище. Комисията ще подкрепя държавите членки чрез **семинари за взаимно обучение, предназначени да координират националните**

⁴⁵ Доклади от 2023—2025 г. от мисиите за наблюдение на избори, [Мисии на ЕС за наблюдение на избори](#) | ЕСВД.

⁴⁶ [Съобщение за медиите — Координационна среща за борба с омразата срещу мюсюлманите](#) | Европейска комисия

политики с настоящата стратегия. Комисията ще актуализира и укрепи мандата на Групата за изпълнение на национално равнище на Плана за действие на ЕС за борба с расизма⁴⁷, като насърчи всички държави членки да участват активно в нея и покани държавите кандидатки за членство в ЕС да се присъединят към тази група. Чрез експертната група Комисията ще улеснява обмена на добри практики и ще бъде домакин на експертни дискусии⁴⁸.

Комисията насърчава всички държави членки да разработят национални планове за действие срещу расизма и ще ги подкрепя при разработването и изпълнението на такива планове за действие чрез програмата „Граждани, равенство, права и ценности“. Комисията също така насърчава разработването на местни планове за действие за борба с расизма в регионите, градовете, училищата и културните центрове⁴⁹. Някои държави членки са определили национални координатори, отговарящи за борбата с расизма, и координатори за борба с омразата към мюсюлманите и антисемитизма, за да засилят допълнително националния си ангажимент и отчетност. Комисията насърчава всички държави членки да следват подобен подход.

Подкрепа за инициативи за борба с расизма и дискриминацията

Комисията се ангажира да подкрепя ОГО, активизма на местно равнище и застъпничеството срещу расизма, особено като се има предвид, че тяхното финансиране все повече намалява⁵⁰. Тази подкрепа се канализира предимно чрез [програмата „Граждани, равенство, права и ценности“](#). Равенството и недискриминацията са застъпени и в предложението на Комисията за следващата [многогодишна финансова рамка](#) за периода 2028—2034 г. Като част от новата програма „АгораЕС“ Комисията предложи бюджет от 3,6 милиарда евро за направлението „Демокрация, граждани, равенство, права и ценности+“, с което бюджетът на програмата „Граждани, равенство, права и ценности“ се увеличава над два пъти.

В съответствие с Финансовия регламент Комисията проверява дали бенефициерите на финансиране от ЕС зачитат ценностите на ЕС при изпълнението на проектите, финансирани от бюджета на Съюза. Комисията извършва строги проверки преди отпускането на безвъзмездни средства. Тези правила се прилагат чрез [Системата за ранно откриване и отстраняване](#). Комисията ще продължи да проучва най-добрия начин за пълноценно използване на инструментариума, включително при подбора на потенциални бенефициери.

При предоставянето на финансиране от ЕС Комисията ще продължи да гарантира, че държавите членки изпълняват [хоризонталните отключващи условия](#) във връзка с ефективното изпълнение и прилагане на Хартата на основните права, както е уредено в [Регламента за общоприложимите разпоредби](#). Държавите членки трябва да разполагат

⁴⁷ Подгрупа на [Групата на високо равнище по въпросите на недискриминацията, равенството и многообразието](#) и [Групата на високо равнище за борба с престъпленията от омраза и речта на омразата](#).

⁴⁸ Като например [Общите ръководни принципи за националните планове за действие срещу расизма и расовата дискриминация](#).

⁴⁹ [Общи ръководни принципи за разработването на националните планове за действие срещу расизма](#).

⁵⁰ [European Policy Centre 2025: Securing Europe's civic space](#) (Център за европейска политика, 2025 г.: „Гарантиране на гражданското пространство в Европа“); [FRA, 2024 г.: Summary of key findings from FRA's civic space consultation covering 2024](#) (Обобщение на основните констатации от консултацията на FRA относно гражданското пространство, обхващаща 2024 г.); [Civil Society Europe, 2025 г.: Contribution to the 2025 Annual Rule of Law Report](#) (Принос към годишния доклад относно върховенството на закона за 2025 г.).

с ефективни механизми, за да гарантират, че при изпълнението на програмите на политиката на сближаване се зачитат основните права, залегнали в Хартата.

В рамките на следващата многогодишна финансова рамка за периода 2028—2034 г. Комисията предлага [плановете за национално и регионално партньорство](#) да включват стабилни предпазни мерки, за да се гарантира спазването на върховенството на закона и ефективното прилагане на Хартата на основните права на ЕС. Ще е необходимо държавите членки и Комисията да предприемат подходящи стъпки за предотвратяване на всякаква дискриминация, основана на расов или етнически произход, при подготовката, изпълнението, мониторинга, докладването и оценката на плановете.

Комисията:

- ще поднови Форума на гражданското общество за борба с расизма и ще разработи годишна работна програма, която да направлява неговите дейности;
- ще организира семинари с държавите членки в подкрепа на националните усилия за справяне с расизма на национално/регионално равнище;
- ще актуализира и укрепи мандата на експертната група за изпълнение на национално равнище на Плана за действие на ЕС за борба с расизма и ще отправи покана към държавите — кандидатки за членство в ЕС, да се присъединят към тази група;
- ще подготви създаването на международна кръгла маса за задълбочаване на сътрудничеството със съответните органи на ООН, Съвета на Европа и други многостранни органи;
- ще предостави подкрепа чрез съответните разходни инструменти на ЕС в подкрепа на проекти и организации за борба с расизма и расовата дискриминация.

Държавите членки се насърчават:

- да разработят национални планове за действие срещу расизма и да назначат национални координатори за борба с расизма;
- да подкрепят разработването на местни планове за действие за борба с расизма в регионите, градовете, училищата и културните центрове.

ГЛАВА V — ДАВАНЕ НА ПРИМЕР

Насърчаването на многообразието и приобщаването е от съществено значение, за да се осигури справедлива и ефективна работна среда и за да се привличат таланти. Когато членовете на персонала се чувстват представени на всички равнища, включително на ръководни длъжности, това засилва чувството им за принадлежност и доверие. Комисията остава ангажирана с поддържането на политика на нулева толерантност към всички форми на дискриминационно поведение.

Насърчаване на многообразието при набирането на персонал в Европейската комисия

Етническото, културното и езиковото многообразие на Европа следва да бъде отразено в институциите на ЕС. В своята [стратегия за човешките ресурси](#) Комисията се ангажира да „дава пример в приобщаването и многообразието“⁵¹, за да отрази по-добре многообразието на европейското общество. Въз основа на резултатите от [проучването относно многообразието, приобщаването и уважението на работното място](#) с [Плана за действие „Многообразие и приобщаване на работното място“ \(2023—2024 г.\)](#) беше осигурена рамка за изпълнението на ангажиментите по стратегията чрез предприемането на целеви действия, с които да се гарантира подход на нулева толерантност към всякакъв вид или форма на дискриминация, включително въз основа на расов или етнически произход. Проучването беше проведено отново през 2025 г. и констатациите от него ще подкрепят **актуализиран план за действие за увеличаване на многообразието чрез информационни дейности и преразгледани насоки за набиране на персонал.**

Целенасочените стратегии за набиране на персонал имат за цел да повишат видимостта и достъпността на кариерите в ЕС за по-слабо представените групи. [Европейската служба за подбор на персонал \(EPSO\)](#) използва целенасочени информационни стратегии, за да привлече кандидати от всякакъв етнически произход, например чрез панаири на многообразието или партньорства с организации на гражданското общество и общностни организации. Чрез анонимни и доброволни проучвания на бивши кандидати от конкурсите на EPSO бяха събрани данни за многообразието с цел да се набележат и преодолеят всички проблеми, които водят до намаляване на многообразието сред кандидатите.

По отношение на **стажантската програма „Синя книга“** Комисията използва специална стратегия за многообразие и приобщаване с помощта на целеви рекламни материали (например в социалните медии) за увеличаване на многообразието на кандидатите. Освен това Комисията преразглежда Решението относно правилата, уреждащи схемата за стажове, и обмисля да отвори възможността за стажуване за кандидати, които са завършили професионално образование и обучение, и да приложи някои положителни действия за по-слабо представените групи.

За да подкрепя основаното на факти създаване на политики, включително по отношение на собствените си човешки ресурси, **Комисията ще продължи да събира данни относно равенството на работното място** на доброволна, анонимизирана и съобразена с правата основа.

Подобряване на изграждането на капацитет

⁵¹ [Многообразие и приобщаване — Европейска комисия](#),

Комисията продължава да предоставя и насърчава програми за обучение, наставничество и професионални напътствия за целия си персонал, включително за ръководителите. Обучението относно несъзнателните предубеждения и етичното поведение се допълва от модули относно расовите предубеждения и микроагресията. Тези инициативи имат за цел да повишат осведомеността, да намалят дискриминационното поведение и да укрепят капацитета на Комисията за справяне с расизма.

Като част от усилията си Комисията актуализира своята [рамка за борба с тормоза](#), за да се справи по-добре с всички форми на дискриминация на работното място, като рамката се прилага към тормоза, свързан с расизма, или всяко друго неподходящо поведение. **Служителите, засегнати от дискриминация, получават помощ и насоки от службите за подкрепа, включително службите за медиация и консултиране, главния доверен съветник и мрежа от доверени съветници.** За да се осигури ефективността на рамката за борба с тормоза, Службата за разследвания и дисциплинарни въпроси също разглежда случаи на расова дискриминация или тормоз.

Комисията:

- ще актуализира плана за действие „Многообразие и приобщаване на работното място“ през 2026 г.;
- ще предлага и насърчава целенасочено обучение, наставничество и професионални напътствия в областта на равенството за целия си персонал;
- ще гарантира работна среда без дискриминация и стриктно ще прилага своята стратегия за нулева толерантност към тормоза;
- ще продължи да прилага целенасочени информационни стратегии за привличане на кандидати от всякакъв етнически произход;
- ще събира данни относно равенството, включително чрез проучвания за наблюдение на многообразието на персонала и неговия опит на работното място.

Държавите членки се насърчават:

- да прилагат политики за нулева толерантност към тормоза в публичния сектор;
- систематично да предлагат курс за обучение в областта на борбата с предубежденията и многообразието за всички държавни служители.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Настоящата стратегия е решителна стъпка към постигането на истински Съюз на равенство, в който всеки може да живее, да заема ръководна роля и да се развива оптимално, без да бъде изложен на расизъм, независимо дали става въпрос за расизъм срещу чернокожите, антиромски нагласи, антисемитизъм, расизъм срещу азиатците или омраза срещу мюсюлманите. Стратегията предоставя всеобхватна рамка за борба с всички форми на расизъм, междуличностен и структурен расизъм, расова дискриминация, престъпления от омраза и насилие и предлага конкретни мерки, които да бъдат приложени на европейско, национално и местно равнище.

Като представя настоящата стратегия за борба с расизма, Комисията се ангажира да се бори с расизма по цялостен начин чрез интегриране на борбата с расизма във всички политики на ЕС и чрез редовно взаимодействие със заинтересованите страни. Постигането на напредък изисква единни усилия на всички равнища. Европейските

институции и агенции, държавите членки, регионалните и местните органи, органите по въпросите на равенството, частният сектор и гражданското общество трябва да се ангажират активно и да предприемат конкретни действия.

Расизмът противоречи на основните ценности, на които се основава ЕС, и е в ущърб на неговото социално-икономическо сближаване. Като гарантира, че всички хора, независимо от техния произход, имат равен достъп до равни възможности в областта на образованието, заетостта и социалното участие, ЕС увеличава максимално потенциала на всички. Разнообразната и приобщаваща среда насърчава иновациите, творчеството и решаването на проблеми, което е от ключово значение за икономическия растеж. Освен това насърчаването на равенството и борбата с расизма спомагат за привличането на инвестиции и таланти, като повишават способността на ЕС да се конкурира на все по-взаимосвързания и многообразен световен пазар.

Комисията приканва Европейския парламент и Съвета да подкрепят изпълнението на настоящата стратегия. Освен това Комисията призовава Европейския комитет на регионите и Европейския икономически и социален комитет да предоставят общ форум на местните и регионалните власти, социалните партньори и гражданското общество за обсъждане на начините за постигане на напредък в борбата с расизма.

Комисията ще наблюдава изпълнението на мерките, представени в настоящата стратегия, и ще докладва в средата на периода.